

SİYASİ PARTİLER HUKUKU İLE İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Dr. Fatih GÜLER *

Öz

Anayasa hukukunun alt bir alanı olarak kabul edilen siyasi partiler hukukunun önemi gün geçtikçe artmaktadır. Hukuk fakültelerinin üçte birinde “siyasi partiler hukuku” dersine müfredatlarda yer verilmesi bunun önemli göstergelerindedir. Türkiye’de gelişme sürecinde olan bu alanda hazırlanacak olan lisansüstü tezlerin niteliğinin artmasını sağlamak amacıyla konuyla ilgili lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizinin yapılmasının faydalı olacağı düşüncesi, çalışmanın hareket noktasını oluşturmuştur. Siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin “siyasi partilerin kapatılması”, “parti disiplini” ve “siyasi partilerin mali hukuku” başlıklarında yoğunlaştığı görülmektedir. “Siyasi partilerin iç hukuku”, “siyasi partiler hukukuna özgü suç ve cezalar”, “siyasi partilerin disiplin işlemleri” başlıkları ise akademik anlamda bakir alanlardır.

Anahtar Kelimeler

Siyasi Partiler Hukuku • Siyasi Partilerin Kapatılması • Siyasi Partilerin Mali Denetimi • Özgünlük • Bibliyometrik Analiz

* Öğretim Görevlisi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Çan Meslek Yüksekokulu, Çanakkale, Türkiye | Lecturer, Çanakkale University Çan Vocational School, Çanakkale, Turkey.

✉ fatih.guler@comu.edu.tr • ORCID 0000-0002-5365-5700

🔍 **Atıf Şekli:** GÜLER Fatih, “Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi”, *SÜAMYOD*, C. 4, S. 2, 2021, s. 137-167.

🔍 **İntihal | Plagiarism:** Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. | This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF POSTGRADUATE THESES ON LAW OF POLITICAL PARTIES

Abstract

The importance of the law of political parties, which is accepted as a sub-area of constitutional law, is increasing day by day. One third of the law faculties include the "law of political parties" course in their curricula, which is an important indicator of this. In order to increase the quality of the postgraduate theses to be prepared in this field, which is in the process of development in Turkey, the idea that it would be useful to conduct a bibliometric analysis of the postgraduate theses published in the field of political parties law constituted the starting point of the study. It is seen that the published postgraduate theses on the law of political parties concentrate on the sub-headings of "closure of political parties", "party discipline" and "financial law of political parties". The sub-titles of "internal law of political parties", "crimes and punishments specific to the law of political parties", "disciplinary proceedings of political parties" are academically untouched.

Key Words

Political Parties Law • Dissolution of Political Parties • Financial Audit of Political Parties • Authenticity • Bibliometric Analysis

I. GİRİŞ

Lisansüstü tezler çok fonksiyonlu yapıları sebebiyle birden fazla faydayı hedeflemektedir. Bunlardan birincisi öğrencinin bilimsel perspektifini geliştirmek olup ikinci temel fayda ise ilgili doktrine nitelik ve nicelik anlamında katkı sağlamaktır. Her iki faydanın da maksimize edilmesinde en büyük rol şüphesiz öğrenciye ve bu süreçteki rehberi konumundaki danışmana aittir.

Lisansüstü tezlerden verimli sonuç elde edilmesini sağlayan en önemli faktörlerden biri öğrenci ile danışmanın ilgi alanlarının kesişmesidir. Bu kesişmenin varlığı çift taraflı bir akademik doyum sağlamanın yanında, geniş zamana yaygın niteliği haiz yapıları sebebiyle lisansüstü tezlerin ilgili doktrine katkı düzeyini kademeli olarak artan nispette yükseltecektir. Fakat bazı idari ve teknik kısıtlar sebebiyle bu kesişme her zaman söz konusu olmayabilmektedir. Özellikle öğrencinin hazırlamayı planladığı lisansüstü tez, danışmanın kısmen veya tamamen ilgi alanı dışında kalıyorsa belli bir alanla ilgili lisansüstü tezlere ilişkin bibliyometrik

analizler hem öğrenciler hem de danışmanlar açısından önemli bir kaynak olarak ortaya çıkmaktadır.

Siyasi partiler hukuku ile ilgili gerek genel anlamda gerekse belirli bir başlık altında (makale, kitap, bildiri, lisansüstü tez vb.) bibliyometrik analizin yapılmamış olması çalışmanın hareket noktası olmuştur. Siyasi partiler hukukunun en temel kaynaklarından olan Anayasa Mahkemesi kararlarına (siyasi parti kapatma, siyasi parti mali denetim, siyasi parti sicilinden terkin, siyasi partilerin dağılma durumunun tespit edilmesi, siyasi partilere ihtar verilmesi vb.) ve Yüksek Seçim Kurulu kararlarına (siyasi parti kongreleri ile ilgili uyuşmazlıklar vb.) ulaşımın kolaylaşması siyasi partiler hukuku ile ilgili çalışmaların artması açısından uygun bir zemin sağlamaktadır.

Bu bakış açısıyla çalışmada bibliyometrik analizlerin genel anlamda lisansüstü tezlere katkısı ele alındıktan sonra, siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi yapılmıştır. Yükseköğretim Kurul Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi veri tabanından temin edilen siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezler anahtar kelimeler, tez konularına ait alt başlıklar, bölüm ve sayfa sayıları, yıllara göre, üniversite türlerine göre (devlet/vakıf), coğrafi bölgelere göre, anabilim dallarına göre, tez danışmanlarına ve bunların akademik unvanına göre, tez jürilerine göre dağılımları bağlamında incelenmiştir.

II. BİBLİYOMETRİK ANALİZLERİN LİSANSÜSTÜ TEZLERE KATKISI

Lisansüstü tezlerin doktrine katkıları ve diğer bazı özelliklerinin tespit edilmesi açısından belli bir alanla ilgili lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizlerinin yapılması oldukça önemlidir. Bu analizlerin temel amacı ilgili alandaki lisansüstü tezlerin incelenerek mevcut durumun ortaya konması, ilgili tezlerin alana katkısının değerlendirilmesi ve ilerleyen dönemde ilgili alanda yapılacak çalışmalara bilimsel bilgi sağlamasıdır.¹ Bu analizlerin verilerine vakıf olunmadan hazırlanacak olan lisansüstü tezlerinin ilgili alandaki lisansüstü tezlerden farklılaşmama gibi

¹ SARIGÜL, Haşmet: (2020), Türkiye’de Finansal Okuryazarlık Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, Cilt 10, Sayı 1, s. 154.

bir riskle karşı karşıya kalması kuvvetle muhtemel olup lisansüstü tezinin kısır bir döngü içerisine girmesine sebebiyet verebilecektir.² İntihal sorunu çalışmanın sınırları dışında kalmaktadır. Fakat özgün olmayan eserler kasıtlı olmasa da (bilinçli) taksirli olarak intihal olarak nitelendirilebilecek fillerin konusu haline gelebilmektedir. Son zamanlarda birçok enstitünün lisansüstü tezlerinin “Turnitin” vb. intihal programları aracılığıyla benzerlik oranlarının tespitini zorunlu hale getirmesi bu sorunun kısmen önüne geçmeye katkı sağladığı söylenebilir. Fakat lisansüstü tezlerle ilgili geriye dönük yapılan benzerlik oranlarına ilişkin alan araştırmalarında tespit edilen yüksek benzerlik oranları lisansüstü tezlerde ciddi seviyede özgünlük sorunu yaşandığını göstermektedir.³ Bu çerçevede “intihal” kastı olmayan lisansüstü öğrencilerinin “literatür taramasının” önemli bir parçası olan bibliyometrik analizleri ayrıntılı bir şekilde değerlendirmeleri oldukça önemlidir.

Zaman zaman belli bir alanda çalışma yapan araştırmacılar kendi alanları ile ilgili bakir alanları işaret etmektedirler. Örneğin 2005 yılında yayımlanan bir makalede siyasi parti içi hukukunun en önemli kaynağı olan siyasi parti tüzüklerinin bakir bir alan olduğuna işaret edilmiştir.⁴ Fakat bu hususların bütüncül bir perspektifle bibliyometrik analiz başlığı alınması daha geniş bir fayda alanı sağlayabilecektir.

Lisansüstü tezler öğrenciler için önemli bir süreç olup ilerleyen dönemlerde hazırlayacakları kitap, makale vb. çalışmalar açısından ilk basamağı teşkil etmektedir. Özellikle doktora tezlerinin öğrencilerin temel ilgi alanlarını ortaya koyması açısından ayrı bir önemi haizdir. Gerçekten de doktora tezlerinin, bilime yenilik getirmesi, yeni bir bilimsel yöntemi geliştirme hedefinin olması ve bilimsel yöntemin yeni bir alanda

---

² **GÖKÜŞ, Mehmet/ ÇUBUKÇU, Zehra:** (2019), Türkiye’de Omdusmanlık Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi, Ombudsman Akademik, Cilt 5, Sayı 10, s. 239.

³ **TOPRAK, Ziya:** (2017), Türkiye’de Akademik Yazı: İntihal ve Özgünlük, Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi, Cilt 34, Sayı 2, s. 8.

⁴ **İYİMAYA, Ahmet:** (2005), Siyasi Parti Tüzüklerinin Yargısal Denetimi Türk Pozitif Hukuku Yönünden Siyasi Parti Tüzüklerinin Yargısal Denetimi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 61, 2005, s. 242.

uygulama olanağı sunması gibi nitelikleri haiz olması beklenir.⁵ Bunun yanında belli bir alanla ilgili lisansüstü tezlerin doktrinin gelişimi açısından oldukça değerli olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

Bu çerçevede bibliyometrik analizlerin birden çok faydasının olduğu söylenebilir. Birinci olarak lisansüstü tez hazırlama sürecine girmiş öğrencilerin müstakbel çalışma alanları ile ilgili lisansüstü tezlerle ilgili ayrıntılı bilgi sahibi olmalarına imkân sağlamaktadır.

İkinci olarak lisansüstü tez danışmanlarının lisansüstü tez hazırlama sürecine giren danışmanlıklarındaki öğrencileri ile birlikte daha sağlıklı bir “danışma” sürecini işletme imkânı sağlanmaktadır. Tez hazırlama sürecinin en zorlu kısmı tez konusunun belirlenmesi olup alan taramalarında tez konusunun saptanmasında danışman etkisinin yüksek olduğu saptanmıştır.⁶

Üçüncü olarak, belli bir alanla ilgili lisansüstü tezlere ilişkin bibliyometrik analizler lisansüstü tezler dışında doktrinde hazırlanacak diğer makale, kitap vb. çalışmalarla ilgili yönlendirici ve fikir verici bir özellik taşımaktadır. Bu çerçevede çalışma, siyasi partiler hukuku alanında yapılacak olan araştırmalara yol gösterici olmayı, önemli bilgiler sunarak rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.⁷

III. ÇALIŞMANIN METODOLOJİSİ ve YÖNTEMİ

Son yıllarda dünyada ve Türkiye’de yapılan çalışmalarda ortaya çıkan bilimsel içeriklerdeki artış sebebiyle bilimsel içeriğin değerlendirilmesi önemli bir hal almıştır.⁸ Akademik yayınların istatistiksel olarak değerlendirilmesi olarak tanımlanan ve yayınların bilim camiasındaki

⁵ **ERKUL, Hüseyin / KANTEN, Pelin:** (2019) Metodolojik Açıdan Lisansüstü Bitirme Tezleri Üzerine Nitel Bir Araştırma, Management and Political Sciences Review, Cilt 1, Sayı 1, s. 13.

⁶ **BAHÇECİ, Ferhat/ UŞENGÜL, Leyla:** (2018), Yüksek Lisans ve Doktora Öğrencilerinin Tez Konusu BelirlemeKriterlerinin İncelenmesi, Turkish Journal of Educational Studies, Cilt 5, Sayı 2, s. 92.

⁷ **AKMAN, Elvettin / ÖKTEN, Azize:** (2018) Türkiye’de Yönetişim Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi (2000-2016), Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 32, Sayı 4, s.1027.

⁸ **DOĞAN, Güleda/TAŞKIN, Zehra:** (2012), Avrupa Bilimetre Yaz Okulundan İzlenimler, Türk Kütüphaneciliği Dergisi, Cilt 26, Sayı 3, s. 593.

etkisini ölçmenin önemli bir yolu olarak kabul edilen⁹ bibliyometrik analizler belirli bir araştırma alanındaki yayınların karşılıklı ilişkilerini ve etkilerini ölçmek için de kullanılan matematiksel ve istatistiksel araçları kullanan nicel bir analiz yöntemidir.¹⁰ Bibliyometrik analizler seçilen konunun geçmişten günümüze kadar olan süreçte gösterdiği değişim ve gelişimin takibini kolaylaştırmaktadır.¹¹

“Betimsel” ve “değerlendirici” analizler olarak katagorize edilebilen bibliyometrik analizlerden ilki, bir konunun ülkelere, yazarlara, konularına ve benzerine göre dağılımının niceliksel analizini merkeze alırken ikinci kategori ise atıf analizinden yararlanılarak bilginin kullanımını ölçmeye yarar.¹² Bu çerçevede betimsel bibliyometrik analizler araştırmaya konu olan alandaki çalışmaların verimliliğini ve etkisini saptamada yeterli düzeyde bilgi verme amacı gütmeyizler.¹³

Türkiye’de yapılan betimsel bibliyometrik analizlere bakıldığında dergi, makale, belli bir alan, bildiri ve lisansüstü tezler üzerine yoğunlaşıldığı görülmektedir.¹⁴ Betimsel bibliyometrik analizler daha çok makalelere ve lisansüstü tezlere konu olmaktadır.

Dergi Park veri tabanında bulunan dergilerde 72 adet betimsel bibliyometrik analize ilişkin makale tespit edilmiştir. Bu makalelerin %30’u

⁹ **IFTIKHAR, Pulwasha M./ ALİ, Fatima/ FAİSALUDDİN, Mohammed/ KHAYYAT, Azadeh/ DE SA, Maribel De Gouvía/RAO Tanushree:** (2019), A Bibliometric Analysis of the Top 30 Mostcited Articles in Gestational Diabetes Mellitus Literature (1946-2019), Cureus, Cilt 11, Sayı 2, s.2.

¹⁰ **LEE, In-Seon/ LEE, Hyangsook/ CHEN Yi-Hung/ CHAE, Younbyoung:** (2020), Bibliometric Analysis of Research Assessing the Use of Acupuncture for Pain Treatment Over the Past 20 Years, Journal of Pain Research, Sayı 13, s.368.

¹¹ **DURGUT, Sinan/KÜÇÜKSİLLE, Ecir Uğur:** (2021), Türkiye’de Yapılan Akademik Çalışmaların Büyük Veri Araçları ile Bibliyometrik Analizi, Bilge International Journal of Science and Technology Research, Cilt 5, Sayı 1, s.2.

¹² **YILMAZ, Murat:** (1999), Kütüphane ve Bilgibilimi Açısından Bibliyometrinin Önemi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dökümantasyon ve Enformasyon Bilim Dalı, s. 93.

¹³ **YILMAZ, Murat:** (2019), Bibliyometriye Eleştirel Bir Bakış, Türk Kütüphaneciliği Dergisi, Cilt 33, Sayı 1, s. 44.

¹⁴ **ÇELİKKAYA, Süha:** (2020), Dergipark Veri Tabanında Yer Alan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergilerindeki Bölgesel Kalkınma Makaleleri Üzerine Bibliyometrik Bir İnceleme, Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, Cilt 12, Sayı 22, s. 28.

belli bir alanda hazırlanan lisansüstü tezleri, %22'si bir dergide yayımlanan makaleleri, %8'i bir sempozyumda sunulan bildirileri, %40'ı ise belli bir alana ilişkin lisansüstü tez, makale, kitap, bildiri vb. tamamını kapsayan bibliyometrik analizlerdir. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi veritabanında ise 24 adet betimsel bibliyometrik analize ilişkin lisansüstü tez tespit edilmiştir. Bu makalelerin %17'si belli bir alanda hazırlanan lisansüstü tezleri, %83'ü ise belli bir alana ilişkin lisansüstü tez, makale, kitap, bildiri vb. tamamını kapsayan bibliyometrik analizlerdir.

Uluslararası literatürde bilimsel üretimi değerlendirmek için değerli bir yöntem olarak görülen ve giderek yükselen bir değere sahip olan bibliyometrik analizlere ilişkin yayınların sayısının son yıllarda istikrarlı bir şekilde arttığı görülmektedir.¹⁵ Türkiye'de de betimsel bibliyometrik analizlere ilişkin çalışmalarda son yıllarda artış gözlemlenmektedir. Gerçekten de yukarıda zikredilen Dergipark veritabanında bulunan dergilerde yayımlanan 72 adet betimsel bibliyometrik analize ilişkin makalenin %80'i, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi veritabanında bulunan 24 adet betimsel bibliyometrik analize ilişkin lisansüstü tezin ise %96'sı son beş yıl içinde yayımlanmıştır.

Siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin tespit edilmesi için Yükseköğretim Kurul Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi veri tabanından istifade edilmiştir. Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan lisansüstü tezlerden siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin tespit edilmesi amacıyla ilk önce lisansüstü tezlerin adlarından hareket edilmiştir. Tez adında "siyasi" veya "siyasal" geçen yaklaşık 3500 lisansüstü tez hazırlandıkları anabilim dalları itibariyle sınıflandırılmış, siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin hazırlanabileceği anabilim dalları itibariyle (Kamu Hukuku, Kamu Yönetimi, Siyaset Bilimi, Muhasebe, Maliye vd.) ayrıştırılarak bu sayı yaklaşık 800'e indirilmiştir. Bu 800 lisansüstü tezin adı ve özetlerinden hareketle 93 lisansüstü tezin siyasi partiler hukuku ile ilgili olduğu kabul edilmiştir.

¹⁵ ELLEGAARD, Ole/ WALLİN, Johan A.: (2015), The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact?, *Scientometrics*, Sayı 105, s.1829.

Çalışmanın kapsamında içinde yer alan 93 lisansüstü tezin tamamına ait tez adı, yazar adı, anabilim dalı adı, danışman adı, sayfa sayısı, yayın yılı, üniversite adı, yüksek lisans/doktora durumu ve özet bölümü Ulusal Tez Merkezi'nde yer almaktadır. 2005 yılı öncesine ait bazı lisansüstü tezlerin tam metinleri Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer almadığından bunlarla ilgili olarak TÜBİTAK ULAKBİM- TÜBESS (Türkiye Belge Sağlama Sistemi) veri tabanından istifade edilmiştir. Her iki kaynaktan toplam 75 lisansüstü tezin tam metnine ulaşılmış olup 18 lisansüstü tezin tam metinlerine her iki kaynaktan da ulaşılammış olması sonucunda bu 18 lisansüstü tez ile ilgili sadece yukarıda ifade edilen bilgiler çerçevesinde bir analiz yapılmıştır.

Siyasi partiler hukukunun son zamanlarda hukuk fakültelerinde seçmeli ders olarak müfredatlarda yer alma oranı artmaya başlamıştır. Siyasi partiler hukuku dersinin içeriği ile benzer içeriğe sahip "siyasi partiler ve seçim hukuku", "seçim ve siyasi partiler hukuku", "siyasi partiler", "siyasal katılım hakları", "demokrasi, siyasi partiler ve seçimler" isimli dersler de siyasi partiler hukuku başlığı altında değerlendirilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi 2021 yılı mayıs ayı verilerine göre bünyesinde faal hukuk fakültesi bulunan 77 üniversitenin 21'inde (%27) siyasi partiler hukuku seçmeli ders olarak okutulmaktadır. 21 üniversitenin 11'i devlet üniversitesi olup 10'u vakıf üniversitesidir.

Tablo- 1: Müfredatlarında Siyasi Partiler Hukuku Dersine Yer Veren Üniversiteler

Devlet Üniversiteleri	Vakıf Üniversiteleri
Akdeniz Üniversitesi	Altınbaş Üniversitesi
Anadolu Üniversitesi	Antalya Bilim Üniversitesi
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Atılım Üniversitesi
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Dokuz Eylül Üniversitesi	İbn Haldun Üniversitesi
Erciyes Üniversitesi	İstanbul Bilgi Üniversitesi
İstanbul Medeniyet Üniversitesi	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
İstanbul Üniversitesi	Kadir Has Üniversitesi
Kırıkkale Üniversitesi	TOBB Ek. ve Teknoloji Üniversitesi
Necmettin Erbakan Üniversitesi	Yaşar Üniversitesi
Sakarya Üniversitesi	

A. ANAHTAR KELİMELEK

Lisansüstü tezlerde özet bölümünün ardından çalışmanın genel bir çerçevesini yansıtan anahtar kelimelere yer verilmektedir. Anahtar kelimeler lisansüstü tezlerin araştırmacılar tarafından kolaylıkla ulaşmasını sağlamanın yanında sınıflandırılmalarında da önemli bir rol oynamaktadır.

Lisansüstü tezlerde anahtar kelimelere yer verilmesi önceleri ihtiyari bir durum iken yakın zamanda birçok enstitü tez yazım yönergelelerinde lisansüstü tezlerde anahtar kelimelere yer verilmesinin zorunlu olduğuna dair hükümlere yer vermiştir. İncelenen 93 lisansüstü tezin 48'inde 3-5 adet anahtar kelimeye yer verildiği görülmüştür. Anahtar kelimeler siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin hangi alanlarda yoğunlaştığı konusunda ön fikir vermesi bakımından önemlidir.

Tablo- 2: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Lisansüstü Tezlerde En Çok Kullanılan Anahtar Kelimeler

Anahtar Kelime	Frekans	Anahtar Kelime	Frekans
Siyasi Parti	40	1982 Anayasası	3
Kapatma/ Kapatma Davası	13	Devlet Yardımı	3
Parti İçi Demokrasi	13	Seçim Sistemleri	3
Anayasa Mahkemesi	11	Siyasi Partilerin Gelirleri	3
Demokrasi	11	Anayasa	2
Mali Denetim	6	Finansman	2
AİHM	5	Muhasebe Sistemi	2
Siyasi Partiler Kanunu	4	Parti Disiplini	2
Seçim	4	Resmî İdeoloji	2
Aday Belirleme Yöntemleri	4	Siyasetin Finansmanı	2
		Siyasi Partiler Hukuku	2

B. TEZ KONULARININ ALT BAŞLIKLARA GÖRE DAĞILIMI

Her ne kadar siyasi partiler hukukunun kalbi ve ilk yasal düzenlemesi olarak 1967 tarihli Alman Siyasi Partiler Kanunu gösterilse de bu onurun 1964 tarihli Venezuela Siyasi Partiler, Kamuya Açık Toplantı ve Gösteriler Kanunu ile 1965 tarihli Türkiye Siyasi Partiler Kanununa ait olduğu ifade edilmektedir.¹⁶ Bu tarihten önce Türkiye’de siyasi partiler zamanın Dernekler (Cemiyetler) Kanunlarına uygun olarak derneklerin tabi olduğu hukuk düzeni çerçevesinde kurulmuş ve faaliyet göstermişlerdir.¹⁷

Anayasa Mahkemesi ilk önce siyasi partileri kamu yararına çalışan kuruluşlar olarak nitelendirmesine rağmen daha sonra bu içtihadını değiştirerek siyasi partilerin birer kamu kurumu olarak

¹⁶ CASAL-BÉRTOA, Fernando/ ROMÉE PİCCİO, Daniella/ R. RASHKOVA, Ekaterina: (2012), Party Law in Comparative Perspective, Leiden Paper Series on the Legal Regulation of Political Parties, No.16, s.4-5.

¹⁷ GÖZLER, Kemal: (2019) Türk Anayasa Hukuku, 3. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa, s. 419-420.

nitelendirilemeyeceklerini belirtmiştir.¹⁸ Avrupa İnsan Hakler Mahkemesi ve İnsan Hakları Komisyonu ile Venedik Komisyonu tarafından siyasi partiler dernek olarak değerlendirilmektedir.¹⁹ Bu çerçevede Türk hukukunda siyasi partiler hukukunun esas itibariyle kamu hukuku niteliği baskın olsa da gerek tarihsel süreç gerekse de uluslararası hukuk pratiği çerçevesinde özel (dernekler) hukuk argümanlarından da istifade etmektedir.

Karşılaştırmalı hukuk verileri, siyasi partiler hukukunun, rejimlerin demokratikleşme düzeyi ile yakın ilişkili olduğu, siyasi partiler hukukunun anti-demokratik rejimlerde rejimlerin bu niteliklerini muhafaza etmelerinin bir aracı olarak benimsendiği, demokratik rejimlerde ise anti-demokratik eğilimlerin önlenmesini sağlamayı hedeflediğine işaret etmektedir.²⁰ Siyasi partiler hukuku siyasi partilerin kuruluşu, teşkilatlanması, yapısı, programı, faaliyetleri, finansmanı ve denetimi ile ilgili düzenlemeleri içerir.²¹ Karşılaştırmalı hukukta seçim hukukunun, siyasetin finansmanı hukukunun, propaganda hukukunun da siyasi partiler hukukunun şemsiyesi altında kabul edildiği örnekler olsa da,²² iç hukukumuzda siyasetin finansmanı siyasi partiler hukukunun içeriğinde, seçim hukuku propaganda hukukunu kapsayacak şekilde ayrı bir disiplin olarak kabul edilmektedir.

Siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin hangi başlıklarda yoğunlaştığı veya hangi başlıkların akademik anlamda bakir olduğunun tespit edilmesi için siyasi partiler hukukunun alt başlıklarının tespit

¹⁸ **AKYEL, Recai:** (2018) Türkiye’de Siyasi Partilerin Hukuksal Konumları ve Denetimler, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı 12, s. 128.

¹⁹ **İHTİYAROĞLU, Uğur:** (2021) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Siyasi Partilerin Kapatılmasına İlişkin Yaklaşımı ve Refah Partisi’nin Kapatma Kararı Özelinde Din ve Vicdan Hürriyeti, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 29, Sayı 1, s. 335.

²⁰ **KARVONEN, Lauri:** (2007) Legislation On Political Parties A Global Comparison, Party Politics, Cilt 13, Sayı 4, s. 450-451.

²¹ **CASAL-BÉRTOA, Fernando/ ROMÉE PİCCİO, Daniella/ R. RASHKOVA, Ekaterina:**s.2.

²² **JANDA, Kenneth:** (2005) Political Parties and Democracy in Theoretical and Practical Perspectives, National Democratic Institute For International Affairs, Washington, s.5.

edilmesi gerekmektedir. Yukarıdaki veriler ışığında siyasi partiler hukuku ile ilgili sınırlı sayıdaki eser,²³ 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu sistematığı ve hukuk fakülteleri ders planlarında yer alan siyasi partiler hukuku ders içerikleri göz önünde bulundurularak siyasi partiler hukukunun alt başlıkları ve başlıklarla ilgili lisansüstü tezler şu şekilde ele alınmıştır.

Tablo- 3: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Konularının Alt Başlıklara Göre Dağılımı

	ALT BAŞLIK	Y. LİSANS	DOKTORA	TOP-LAM
1	Siyasi Parti Özgürlüğü / Siyasi Partilerin Hukuki Niteliği	4	1	5
2	Siyasi Partilerin Mali Hukuku	15	5	20
3	Siyasi Partilerin Aday Belirleme Yöntemleri	3	1	4
4	Parti Disiplini / Parti İçi Demokrasi	19	5	24
5	Siyasi Partilerin Kapatılması	22	8	30
6	Siyasi Partilerin Yasama Sürecindeki Rolü	3	0	3
7	Siyasi Partilere Devlet Yardımı	4	0	4
8	Siyasi Partilerin İç Hukuku	0	0	0
9	Siyasi Partiler Hukukuna Özgü Suç ve Cezalar	0	0	0
10	Siyasi Partilerin Teşkilatlanması ve Çalışma Düzeni	2	1	2
11	Siyasi Partilerin Disiplin İşlemleri	0	0	0

Yukarıdaki tablo çerçevesinde siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin “siyasi partilerin kapatılması”, “parti içi demokrasi/parti

²³ İBA, Şeref: (2020) Siyasi Partiler ve Seçim Hukuku, 4. Baskı, Seçkin, Ankara. ÖZCAN, Hüseyin / YANIK, Murat: (2011) Siyasi Partiler Hukuku, Gözden Geçirilmiş 2. Basım, Der Yayınları, İstanbul. TÜRK, Hikmet Sami: (2019) Siyasi Partiler ve Seçim Hukukunun Temel Sorunları, 1. Baskı, Yetkin, Ankara. SAĞLAM, Fazıl: (1999) Siyasi Partiler Hukukunun Güncel Sorunları, 1. Baskı, Seçkin, Beta Yayınları. KOÇAK, Mustafa: (2002) Siyasi Partiler ve Türkiye’de Siyasi Parti Yasakları, 1. Baskı, Turhan Yayınevi, Ankara. KANADOĞLU, Korkut: (2010) Siyasi Partiler Kanunu Şerhi Cilt 1 (md.1-35), 1. Baskı, Beta Yayınları, Ankara. EM, Ali/ USLU Kazım: (2014) Türk Hukuk Sisteminde Seçim ve Siyasi Partiler Hukuku, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.

disiplini” ve “siyasi partilerin mali hukuku” alt başlıklarında yoğunlaştığı görülmektedir. “Siyasi partilerin iç hukuku”, “siyasi partiler hukukuna özgü suç ve cezalar”, “siyasi partilerin disiplin işlemleri” alt başlıklarının ise akademik anlamda bakir alanlar olduğu görülmektedir.

C. BÖLÜM VE SAYFA SAYILARI

Siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezler ortalama 200 sayfadır. Bunlardan doktora tezleri ortalama 290, yüksek lisans tezleri ise ortalama 172 sayfadır. Siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin genellikle üç bölümden oluştuğu da görülmektedir.

Tablo- 4: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bölüm ve Sayfa Sayıları

Genel	
Sayfa Sayısı	Frekans
-100	8
101-150	21
151-200	23
201-300	31
301-400	6
401-500	3
501 +	1

Doktora	
Sayfa Sayısı	Frekans
150-200	2
201-300	11
301-400	5
401-500	3

Yüksek Lisans	
Sayfa Sayısı	Frekans
-100	8
101-150	21
151-200	21
201-300	20
301-400	1
500 +	1

Bölüm Sayısı	Frekans
2 Bölüm	8
3 Bölüm	41
4 Bölüm	12
5 Bölüm	12
6 Bölüm	2

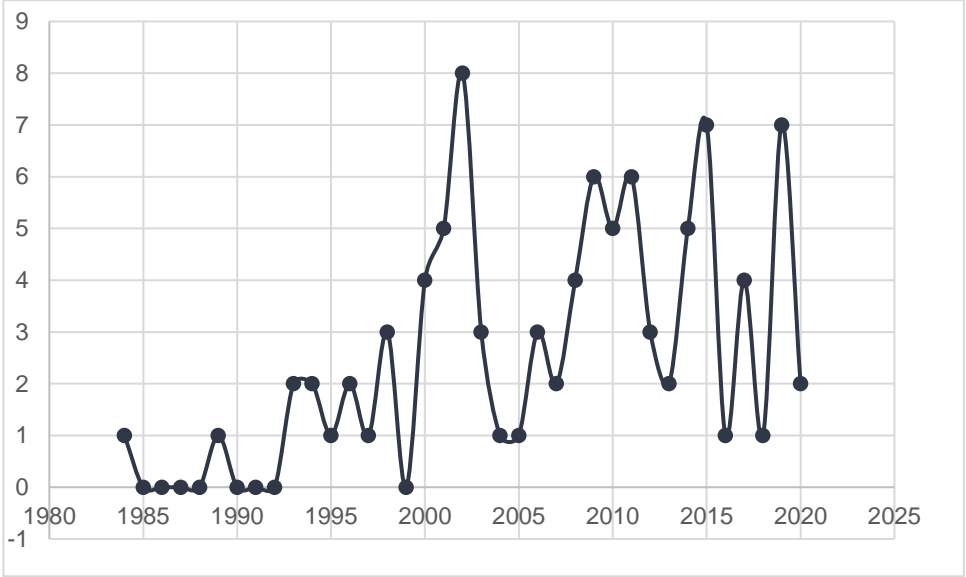
D. YILLARA/ ÜNİVERSİTERLERE/ COĞRAFI BÖLGELERE GÖRE LİSANSÜSTÜ TEZ SAYILARI

Siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde 2002, 2015 ve 2019 yıllarında belirgin bir artış olduğu görülmektedir. 2015 yılında tamamlanan lisansüstü tez sayısının yüksek olmasını açıklayacak herhangi bir argüman olduğu söylenemez.

2002 yılında tamamlanan lisansüstü tezler incelendiğinde altısının “siyasi partilerin kapatılması” ile ilgili olduğu, ikisinin ise “parti içi demokrasi / parti disiplini” ile ilgili olduğu görülmektedir. Anayasal hükümlere aykırılık iddiasıyla açılan²⁴ ve karara bağlanan kapatma davası sayıları 1980 – 2010 yılları arası on yıllık periyotlar halinde incelendiğinde; 1980-1990 döneminde karara bağlanan kapatma davası sayısı iki, 1990-2000 döneminde karara bağlanan kapatma davası sayısı on iki, 2000-2010 döneminde karara bağlanan kapatma davası sayısı altı olduğu görülmektedir. Bu çerçevede 2002 yılında tamamlanan lisansüstü tez sayısının nispeten yüksek olmasının anayasal hükümlere aykırılık iddiasıyla açılan ve karara bağlanan kapatma davası sayısının 1990-2000 döneminde fazla olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

2019 yılında tamamlanan lisansüstü tezlerin konuları incelendiğinde konu başlıklarının birbirinden oldukça farklılık arz ettiği görülmektedir. Farklı alanlarda tamamlanan lisansüstü tezlerle ilgili bibliyometrik analizler incelendiğinde 2019 yılının genel itibariyle en çok lisansüstü tezin tamamlandığı yıl olduğu görülmektedir. Bu durumun temel nedeninin 2016 yılında yürürlüğe giren Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin tezli yüksek lisans programının azami süresinin uygulanmasına ilişkin geçici hükmün bitiş süresinin 2019 yılı olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Gerçekten de siyasi partiler hukuku ile ilgili 2019 yılında tamamlanan lisansüstü tezlerin tamamı yüksek lisans tezidir.

²⁴ GÜLER, Fatih: (2021) 1982 Anayasası Döneminde Açılan Siyasi Parti Kapatma Davalarında Anayasa Mahkemesi Üyelerinin Yargısal Tutumları Üzerine Ampirik Bir Araştırma, Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi (JEBPIR), Cilt 7, Sayı 1, s. 195.

Grafik -1: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı**Tablo- 5: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Yüksek Lisans / Doktora Dağılımı**

Konu	Tüm Alanlar	Siyasi Partiler Hukuku
Yüksek Lisans Tezi	466026	72
Doktora Tezi	114052	21
Doktora Tezi Oranı	19,6615	22,580

Tablo-5’de tüm alanlarda (fen/sosyal/sağlık) tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin birbirine oranı ile siyasi partiler hukuku alanı ile ilgili tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin birbirine oranı verilmiştir. Tablodaki veriler ışığında siyasi partiler hukuku ile ilgili tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin birbirine oranının tüm alanlarda (fen/sosyal/sağlık) tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin birbirine oranları ile oldukça yakın olduğu görülmektedir. Bu çerçevede siyasi partiler hukuku alanı ile ilgili tamamlanmış doktora tez sayısının az olmadığı ve genel oranının üstünde olduğu söylenebilir.

Tablo- 6: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Üniversite Türlerine Göre Dağılımı

Konu	Tüm Alanlar	Siyasi Partiler Hukuku
Devlet Üniversiteleri Toplam Tez Sayısı	600185	85
Vakıf Üniversiteleri Toplam Tez Sayısı	55974	8
Vakıf Üniversiteleri Tez Oranı	8,53055	8,6021

Tablo-6’da devlet üniversitelerinde ve vakıf üniversitelerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin birbirine oranı ile siyasi partiler hukuku alanı ile ilgili devlet üniversitelerinde ve vakıf üniversitelerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin birbirine oranı verilmiştir. Siyasi partiler hukukunun anayasa hukuku ile yakın ilgisi sebebiyle kamu hukuku karakteristiğinin daha baskın olduğu ve bu çerçevede siyasi partiler hukuku alanı ile ilgili devlet üniversitelerinde tamamlanmış lisansüstü tezler açısından genel orandan farklı bir oran ortaya çıkması beklenebilir. Tabloda yer alan veriler ışığında devlet üniversitelerinde ve vakıf üniversitelerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin birbirine oranı ile siyasi partiler hukuku alanı ile ilgili devlet üniversitelerinde ve vakıf üniversitelerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin birbirine oranı oldukça yakın olduğu görülmektedir.

Bazı üniversitelerde siyasi partiler hukuku ile ilgili tamamlanan lisansüstü tez sayısının diğer üniversitelere göre nispeten daha yüksek olduğu görülmektedir. İlgili üniversiteler özelinde bir değerlendirme yapıldığında bunun temel sebebinin danışman öğretim üyesinden kaynaklandığı, yani bir üniversitede siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerinin çoğunluğunun danışmanlığının aynı öğretim üyeleri tarafından yapıldığı görülmektedir.

Tablo- 7: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere ve Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı

Coğrafi Bölge	Frekans
İç Anadolu	35
Marmara	32
Ege	10
Güneydoğu Anadolu	6
Akdeniz	5
Karadeniz	4
Doğu Anadolu	1

Üniversite	Frekans
Gazi Üniversitesi	11
İstanbul Üniversitesi	10
Marmara Üniversitesi	9
Selçuk Üniversitesi	7
Ankara Üniversitesi	7
Dokuz Eylül Üniversitesi	6
Dicle Üniversitesi	5
Kırıkkale Üniversitesi	3
İstanbul Şehir Üniversitesi	2
Hacettepe Üniversitesi	2
Erciyes Üniversitesi	2
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2
Süleyman Demirel Üniversitesi	2

E. ANABİLİM DALI / UNVAN/ DANIŞMAN VE JÜRİ ÜYELERİ

Siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerde danışmanlık ve jüri üyeliği görevi üstlenen akademisyenlerin büyük bir çoğunluğunun anayasa hukuku alanında çalışmalarının olduğu görülmektedir. Zira siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin çoğunluğunun Kamu Hukuku Anabilim Dalı bünyesinde olması bu durumun doğal bir sonucudur. Bunun temel sebebinin siyasi partiler hukukunun anayasa hukukunun bir alt dalı olarak değerlendirilmesinden kaynaklandığı söylenebilir.²⁵

²⁵ GÖNENÇ, Levent: (2008)Türkiye'de Seçim Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları, Adalet, Ankara, s.10.

Tablo- 8: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	Frekans
Kamu Hukuku	46
Kamu Yönetimi	31
Muhasebe	8
Maliye (Mali Hukuk)	2
Diğer	6

Siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tez hazırlama eğiliminde olan öğrencilerin, siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerde danışmanlık yapan akademisyenlerle ilgili bilgi sahibi olmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Siyasi partiler hukuku ile ilgili tez savunma aşamasına gelmiş lisansüstü tezlerin danışmanları açısından daha önceden bu alanda jüri üyeliği yapmış akademisyenlerin bilinmesinin kıymetli olduğu değerlendirilmektedir. Siyasi partiler hukuku ile ilgili tamamlanan lisansüstü tezlerin danışmanlarının akademik unvanlarında "Prof. Dr." unvanının diğerlerine göre daha ağırlıklı olduğu görülmektedir.

Tablo- 9: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Lisansüstü Tezlerde Birden Fazla Jüri Üyeliği ve Danışmanlık Yapmış Akademisyenler

Jüri Üyesi	Frekans
Hasan Tunç	4
Fazıl Hüsnü Erdem	4
Burhan Kuzu	4
Hayati Hazır	4
Merih Öden	3
Yavuz Atar	3
Faruk Bilir	3
Bülent Algan	3
Oktay Uygun	3
Necmi Yüzbaşıoğlu	2
Atilla Erkal	2
Naz Çavuşoğlu	2
Enver Bozkurt	2
Erdal Bayrakçı	2
Oğuz Şimşek	2
Sevtap Yokuş	2
Sultan T. Uzeltürk	2
Mehmet Akad	2
Aylin Özman	2
Belma Tokuroğlu	2
Cemil Oktay	2
Erol Akı	2
Turan Yıldırım	2
Hüsnü Erkan	2
Yaşar Salihpaşaoğlu	2

Danışman	Frekans
Merih Öden	3
Fazıl Hüsnü Erdem	3
Hayati Hazır	3
Erdal Bayrakçı	2
Hasan Tunç	2
Enver Bozkurt	2
Burhan Kuzu	2
Yavuz Atar	2
Mehmet Akad	2
Sultan T. Uzeltürk	2

Tablo- 10: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Lisansüstü Tezlerde Danışmanlık Yapmış Akademisyenlerin Akademik Unvan Dağılımı

Danışman Akademik Unvan	Frekans
Prof. Dr.	41
Doç. Dr.	27
Dr. Öğretim Üyesi	25

F. SİYASİ PARTİLER HUKUKU İLE İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLER

Siyasi partiler hukuku ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin özeti- nin bir tablo haline getirilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmiştir. Bu tablolar ilgililer açısından bütüncül bir perspektifle konuyu ele almaya katkı sağlayabilecektir.

Tablo- 11: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Doktora Tezleri

	YAZAR	YIL	TEZ BAŞLIĞI
1	Mehmet Kabasakal	1984	Türkiye'de Siyasal Parti Örgütlenmesi (1908-1960)
2	Mustafa Koçak	1993	1982 Anayasası'na göre siyasi partilerin hukuki statüsü
3	Suavi Tuncay	1996	Parti içi demokrasi ve Türkiye uygulaması
4	Yusuf Kaçar	1998	Türk siyasi partilerinde hesap işleri (muhasabe) düzeni
5	Erdal Abdulhaki- moğulları	2000	Türkiye'de siyasi partilerin kapatılması rejimi
6	M. Tefik Gülsoy	2000	Demokrasilerde siyasal parti teşkilatı ve parti içi demokrasi
7	Hakan Sabri Çelik- yay	2002	1982 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde Türkiye'de siyasi parti kapatma rejimi
8	Mehmet Ali Özkan	2002	Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde Türkiye'de siyasi partilerin kapatılması rejimi
9	Murat Yanık	2002	Parti içi demokrasi
10	Ekrem Ali Akartürk	2002	Avrupa Hukukuna uyum süreci açısından 1982 Anayasası'nda siyasal parti yasakları
11	Adnan Küçük	2002	1982 Anayasasına göre siyasal partilere ilişkin yasaklamalar
12	Muhammet Boz	2003	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları çerçevesinde Türkiye'de siyasi partilerin kapatılması rejimi
13	Cem Duran Uzun	2009	Anayasa Hukuku açısından siyasi partilerin finansmanı
14	Hüseyin Murat Işık	2011	Anayasa Mahkemesi kararlarına göre Türkiye'de cumhuriyet ve devlet anlayışı (Siyasi parti kapatma kararlarının içerik analizi)
15	Muhammed Veysel Kaya	2011	Politik rekabette siyasi parti finansmanının rolü: Türkiye örneği
16	Özlem Çelik	2011	Siyasi partilerin seçim harcamalarının denetimi
17	Kutlay Telli	2012	İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi bağlamında siyasi partiler rejimi
18	Tefik Sönmez Kü- çük	2014	Parti içi Demokrasi
19	Rengül Ekizcele- roğlu	2015	Türkiye'de siyasi partilerin finansmanı ve siyasi rekabette eşitlik
20	Rıfat Karakoç	2017	Parti içi demokrasi: Türkiye, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri karşılaştırması
21	Mehmet Salih Uzun	2018	Siyasi partiler ve seçim hukuku kısıtları içerisinde Türkiye'de seçim ittifakları ve alternatif seçim ittifakı modelleri

Tablo- 12: Siyasi Partiler Hukuku ile İlgili Yüksek Lisans Tezleri

	YAZAR	YIL	TEZ BAŞLIĞI
1	E.Ethem Atay	1989	Anayasa Mahkemesinin siyasi partilerin kapatılması
2	O.Korkut Kanadoğlu	1993	Siyasi partiler ve yasaklanmaları rejimi
3	T. Bülent Atik	1994	Türkiye'de siyasal partilerin örgütlenmesi
4	Nahit Yüksel	1994	Türkiye'de siyasal partilere devlet yardımı
5	Turgay Şen	1995	Parti disiplini açısından siyasal partilerin parlamenter rejime etkisi
6	Abdullah Eren	1996	Türkiye'de siyasi partilerin mali denetimi
7	Hatice Erol	1997	Türk siyasal partilerinde örgütlenme ve liderler oligarşisi
8	Muhammed Akar	1998	Siyasal parti kapatma rejimi
9	Murat Sevinç	1998	Demokrasi ilkesi açısından Türk tüzesinde siyasal partiler ve yasaklanmaları sorunu
10	Hakan Tural	2000	Siyasi partilerin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılması
11	Yusuf Yetim	2000	Dođru Yol Partisi'nde parti içi demokrasi
12	Zeynelabidin Turan	2001	Türkiye'de siyasi parti kapatma rejimi
13	Doğan Kılınç	2001	Siyasi partilerin mali denetimi
14	Hüseyin Gül	2001	Türkiye'de 1982 Anayasası döneminde siyasi partilerin denetimi ve kapatılması: Refah Partisi örneği
15	Serpil Akyazıcı	2001	Türkiye'de siyasi partilerin kapatılması TİP, MNP, DEP ve RP örnekleri
16	Musa Kerim Mutluay	2001	Siyasal partilerin finansmanı: Türkiye örneği
17	Rıza Yorulmaz	2002	Türkiye'de siyasi parti kapatma davaları
18	Yeliz Ilgar	2002	Türkiye'de siyasi partilerdeki merkezietçi yapılanmaya etki eden etmenler ve merkezietçi yapılanmanın siyasal demokrasi açısından olumsuz sonuçları
19	Fırat Anlı	2002	Türkiye'de siyasal partiler rejiminin hukuki sınırları
20	Mustafa Koçak	2003	Siyasi partiler ve 1982 Anayasasına göre siyasi parti yasakları ile parti yasaklarına aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar
21	Veysel Dinler	2003	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve siyasi partiler
22	Suha Kapucuođlu	2004	Demokrasi ve parti içi demokrasi
23	Yılmaz Bayram	2005	Siyasal partilerde parti disiplini ve parti içi demokrasi ilişkisi
24	Mahmut Yalçın Söğütü	2006	Siyasi parti özgürlüğü
25	Zafer Köybaşı	2006	Türkiye'de siyasi partilerin aday tespiti
26	Mesut Beştaş	2006	Anayasa Mahkemesi kararları ışığında siyasal partiler ve militan demokrasi
27	Pınar Okan	2007	Siyasetin finansmanı ve siyasi partilerde finansal raporlama
28	Ebru Şimşek	2007	Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde Türkiye'de siyasi partilerin kapatılması rejimi ve demokrasi ilkesi açısından değerlendirilmesi
29	Ozan Mutlu	2008	1982 Anayasası ve Siyasi Partiler Kanunu'na göre parti içi demokrasi

30	Bilgen Berber	2008	Türk Anayasa Hukukunda siyasi partilere devlet yardımı
31	Abdullah Aydın	2008	1982 Anayasası sonrası siyasi partiler ve seçim sistemi
32	Rengül Ekizceleroğlu	2008	Türkiye'de parti içi demokrasi'nin hukuksal boyutları
33	Halil Duran	2009	Siyasi partilerde denetim
34	Ramazan Doğanay	2009	Siyasi partilerin TBMM grupları ve bu grupların parlamento çalışmalarındaki rolü
35	Özgün Akyol	2009	Türkiye'de siyasi partilerdeki mevcut muhasebe sisteminin incelenmesi ve denetimi
36	Özge Çelebi	2009	Türkiye'de siyasi parti kapatma davalarının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından değerlendirilmesi (Refah Partisi örneği)
37	Tolga Cenk Türk	2009	Parti içi demokrasi; CHP, MHP ve AK Parti
38	Fazlı Pehlivan	2010	Kanun yapım sürecinde siyasi partilerin ve hükümetin etkinliği
39	Hilal Kuş	2010	Türkiye'de siyasi partilerin gelişimi ve 1980 sonrası sağ partilerde parti içi demokrasi sorunu
40	Ömer Faruk Alataş	2010	Siyasi partilerin mali yapısı ve denetimi
41	Serkan Acinoroğlu	2010	Türkiye'de siyasi partiler maliyesi ve siyasi partilere yapılan devlet yardımlarının analizi
42	Bülend Ecevit Parlar	2010	Kuruluşundan günümüze Cumhuriyet Halk Partisi'nde parti içi demokrasi
43	Alaaddin Varol	2011	Yasama sürecinde siyasi partilerin rolü
44	Esra Bahar	2011	Siyasi partilerin finansmanı ve mali denetimi
45	Yasemin Arafat	2011	Siyasi partilerin seçim kampanyalarının finansmanı ve Türkiye ekonomisi üzerine etkileri (1998-2008)
46	Fatih Güler	2012	Türkiye'de siyasi partilerin mali denetiminin incelenmesi ve değerlendirilmesi
47	Yakup Söylemez	2012	Siyasi partilere önerilen muhasebe sistemi ve önerilen hesap planı ile Türkiye muhasebe standartları ile uyumlaştırma
48	Murat Erdoğan	2013	Seçim sistemleri ile siyasi partiler arasındaki ilişkiler
49	Abdulkadir Saka	2013	Siyasi partiler hukuku açısından siyasi partilerin finansmanı
50	Didem Erdoğan	2014	Anayasal demokrasilerde siyasi partilerin hukuki niteliği
51	Seçkin İnan	2014	Türkiye'de demokrasinin yapılanmasında önemli bir unsur: Parti içi demokrasi
52	Ahmet Yaman	2014	Cumhuriyet Halk Partisi'nde parti içi demokrasi: İstanbul- Fatih örneği
53	Burçin Eskin	2014	Türkiye'de siyasal partilerin milletvekili adaylarını belirleme yöntemleri
54	Hazan Yazıcı	2015	Türk anayasalarında siyasi partiler
55	Bağış Umur Çetinkaya	2015	Türkiye'deki siyasi partilerin finansmanı ve şeffaflaşma
56	Zeynep Ergün	2015	Anayasa Mahkemesi kararlarında laikliğe aykırı eylem sebebiyle kapatılan siyasi partiler

57	Onur Hamurcu	2015	Siyasi parti kapatma kararlarında AİHM ve Türk Anayasa Mahkemesi'nin yaklaşım tarzı
58	Bünyamin Gelmiş	2015	Türkiye'de siyasi partilerdeki mevcut muhasebe sistemi ve denetimi
59	Ersin Yavuz	2015	1982 sonrası Anayasa Mahkemesinin verdiği siyasi parti kapatma kararlarının demokratikleşme bağlamında incelenmesi
60	Sadık Tokmakoglu	2016	Türkiye'de parti içi demokrasi
61	Mustafa Çam	2017	Anayasa mahkemesi kararlarında siyasi partilerin devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırılık sebebiyle kapatılmasının incelenmesi
62	Batuhan Ustabulut	2017	Türkiye'de parti disiplini ve parti içi demokrasi ilişkisi
63	Nimet Bolluk	2017	Türkiye'de siyasi partilerde parti içi demokrasi ve kadın katılımı sorunu
64	İpek Yüksel Uğraş	2019	Türkiye'deki siyasi partilere hazine yardımı
65	Özgür Ardıç	2019	Türkiye'de siyasi partilerin örgütsel yapısı ve parti içi demokrasi: CHP örneği (1923-1980)
66	Agah Emre Demir	2019	1982 Anayasası'na göre siyasi partilere devlet yardımı yapılması düzeni
67	Mehmet Ali Yaman	2019	Türkiye'de Anayasa Mahkemesi öncesi dönemde siyasi parti kapatma rejimi
68	Taha Ayhan	2019	Türk hukukuna göre siyasi parti kapatma rejimi
69	Bahri Uçakcıoğlu	2019	Türkiye'de kalıcı liderlik ve parti içi demokrasi
70	Mehmet Cerit	2019	Siyasal partiler, parti içi demokrasi ve siyasal elitler
71	Eftal Gürel	2020	Türkiye'de siyasi partilerin milletvekili adaylarını belirleme yöntemleri ve parti içi demokrasi ilişkisi
72	Mustafa Fatih Sarı	2020	Siyasi partilerin fonksiyonları ve demokrasiye etkileri

V.SONUÇ

1965 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen Siyasi Partiler Kanunu Türkiye'nin birçok ülkeden önce siyasi partiler hukuku ile ilgili farkındalığı olduğunu göstermektedir. Bu durum, Türkiye'nin siyasi partiler hukukunun kodifikasyonu ile öncü yaklaşımını ortaya koyması açısından önemlidir. Fakat siyasi partiler hukuku Türkiye'de anayasa hukukunun bir alt dalı olarak görülmesi sebebiyle hem bağımsız bir niteliğe sahip olamamış hem de siyaset bilimi ve hukuk biliminin kesişiminde muğlak bir alanda kalması sebebiyle her iki disiplin açısından da düşük yoğunluklu bir ilgiyle karşılanmıştır.

Siyasetin hukuk zemininde yürütülmesine yönelik Venedik Komisyonu faaliyetlerine benzer supranasyonal çabalar siyasi partiler hukukunun yeri ve önemini gerek karşılaştırmalı hukukta gerekse iç hukukta gün

geçtikçe artmaktadır. Hukuk fakültelerinde siyasi partiler hukuku başlıklı bağımsız ders sayısının artması bu önemin pratik sonuçlarından biridir.

Siyasi partiler hukuku alanında ortaya konacak özgün ve nitelikli çalışmaların siyasi partiler hukukunun bağımsız bir disiplin olmasına katkı sağlayacağı açıktır. Bu alanda özgün ve nitelikli çalışmaların ortaya çıkmasını sağlayacak faktörlerden bir tanesi de siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin istatistiki anlamda ele alınmasını sağlayan ve yayınların akademik alandaki etki kapasitesini ölçmeyi sağlayan bibliyometrik analizlerin yapılmasının sağlanmasıdır.

Siyasi partiler hukuku alanında bu zamana kadar tamamlanan lisansüstü tezlerin Kamu Hukuku Anabilim Dalı bünyesinde ve “Prof. Dr.” unvanında bir anayasa hukukçusunun danışmanlığında 3 bölüm ve yaklaşık 200 sayfadan oluşan bir yapıda olduğu söylenebilir.

Siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin “siyasi partilerin kapatılması”, “parti içi demokrasi/parti disiplini” ve “siyasi partilerin mali hukuku” başlıklarında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu üç başlık altında değerlendirilen çalışmalar incelendiğinde ise özellikle yakın tarihli yüksek lisans tezlerinin bir kısmının daha eski tarihli lisansüstü tezlerin tekrarı olarak değerlendirilebilecek nitelikte olduğu söylenebilir.

Bilimin teorik yönünün yanında güncel gelişmeleri ele alan, sonuç odaklı, pratik perspektif temelli diğer yönü de zaman zaman ön plana çıkmaktadır. Bu durum siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerde kendini belirgin şekilde göstermiştir. Anayasal hükümlere aykırılık iddiasıyla açılan ve karara bağlanan siyasi parti kapatma davalarının sayısı 1990-2000 döneminde diğer dönemlere nazaran fazla olması sebebiyle 2000 yılların başında siyasi partiler hukuku ile ilgili lisansüstü tezlerin sayısında belirgin düzeyde bir artış olduğu gözlemlenmiştir.

Bu somut veriler ışığında özellikle yenilikçi doktora tezlerinin karşılaştırmalı hukuk verileriyle desteklenen siyasi partiler iç hukuku, siyasi partilerin teşkilatlanması, siyasi partiler hukukuna özgü suç ve cezalar, siyasi partilerin disiplin işlemleri gibi başlıkları kapsayacak bir perspektifi temel almalarının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Belirli bir disiplin ile ilgili lisansüstü tezler arasından doktora tezlerin ayrı bir önemi olduğu kabul edilmektedir. Konu siyasi partiler hukuku bağlamında değerlendirildiğinde siyasi partiler hukuku ile ilgili doktora tez oranının, tüm disiplinlerle ilgili doktora tez oranıyla hemen aynı olduğu ve bu haliyle disipline katkı sağlaması bağlamında yeterli olduğu görülmektedir.

KAYNAKLAR

- AKMAN, Elvettin / ÖKTEN, Azize:** Türkiye’de Yönetişim Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi (2000-2016), Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 32, Sayı 4, 2018,1027-1045.
- AKYEL, Recai:** Türkiye’de Siyasi Partilerin Hukuksal Konumları ve Denetimler , Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı 12, 2018, 115-154
- BAHÇECİ, Ferhat/ UŞENGÜL, Leyla:** Yüksek Lisans ve Doktora Öğrencilerinin Tez Konusu BelirlemeKriterlerinin İncelenmesi, Turkish Journal of Educational Studies, Cilt 5, Sayı 2, 2018, 85-96.
- CASAL-BÉRTOA, Fernando/ ROMÉE PİCCİO, Daniella/ R. RASHKOVA, Ekaterina:** Party Law in Comparative Perspective, Leiden Paper Series on the Legal Regulation of Political Parties, No.16, 2012.
- ÇELİKKAYA, Süha:** Dergipark Veri Tabanında Yer Alan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergilerindeki Bölgesel Kalkınma Makaleleri Üzerine Bibliyometrik Bir İnceleme, Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, Cilt 12, Sayı 22, 2020, 27-44.
- DOĞAN, Güleda/TAŞKIN, Zehra:** Avrupa Bilimetre Yaz Okulundan İzlenimler, Türk Kütüphaneciliği Dergisi, Cilt 26, Sayı 3, 2012, 592-595.
- DURGUT, Sinan/KÜÇÜKSİLLE, Ecir Uğur:** Türkiye’de Yapılan Akademik Çalışmaların Büyük Veri Araçları ile Bibliyometrik Analizi, Bilge International Journal of Science and Technology Research, Cilt 5, Sayı 1, 2021, 1-12.
- ELLEGAARD, Ole/ WALLİN, Johan A.:** The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact?, Scientometrics, Sayı 105, 2015, 1809-1831.
- EM, Ali/ USLU Kazım:** Türk Hukuk Sisteminde Seçim ve Siyasi Partiler Hukuku, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- ERKUL, Hüseyin / KANTEN, Pelin:** Metodolojik Açından Lisansüstü Bitirme Tezleri Üzerine Nitel Bir Araştırma, Management and Political Sciences Review, Cilt 1, Sayı 1,2019 11-37.

- GÖKÜŞ, Mehmet/ ÇUBUKÇU, Zehra:**Türkiye'de Omdusmanlık Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi, Ombudsman Akademik, Cilt 5, Sayı 10, 2019, 215-248.
- GÖNENÇ, Levent:** Türkiye'de Seçim Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları, Adalet, Ankara, 2008.
- GÖZLER, Kemal:** Türk Anayasa Hukuku, 3. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa, 2019.
- GÜLER, Fatih:** 1982 Anayasası Döneminde Açılan Siyasi Parti Kapatma Davalarında Anayasa Mahkemesi Üyelerinin Yargısal Tutumları Üzerine Ampirik Bir Araştırma, Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi (JEBPIR), Cilt 7, Sayı 1, 2021, 192-208.
- İFTİKHAR, Pulwasha M./ ALİ, Fatima/ FAİSALUDDİN, Mohammed/ KHAYYAT, Azadeh/ DE SA, Maribel De Gouvia/RAO Tanushree:** A Bibliometric Analysis of the Top 30 Mostcited Articles in Gestational Diabetes Mellitus Literature (1946-2019), Cureus, Cilt 11, Sayı 2, 2019, s.1-12.
- İHTİYAROĞLU, Uğur:** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Siyasi Partilerin Kapatılmasına İlişkin Yaklaşımı ve Refah Partisi'nin Kapatma Kararı Özelinde Din ve Vicdan Hürriyeti, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 29, Sayı 1, 2021, 331-363.
- İBA, Şeref:**Siyasi Partiler ve Seçim Hukuku, 4. Baskı, Seçkin, Ankara, 2020.
- İYİMAYA, Ahmet:** Siyasi Parti Tüzüklerinin Yargısal Denetimi Türk Pozitif Hukuku Yönünden Siyasi Parti Tüzüklerinin Yargısal Denetimi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 61, 2005, 241-291.
- JANDA, Kenneth:** Political Parties and Democracy in Theoretical and Practical Perspectives, National Democratic Institute For International Affairs, Washington, 2005.
- KANADOĞLU, Korkut:** Siyasi Partiler Kanunu Şerhi Cilt 1 (md.1-35), 1. Baskı, Beta Yayınları, Ankara, 2010.
- KARVONEN, Lauri:** Legislation On Political Parties A Global Comparison, Party Politics, Cilt 13, Sayı 4, 2007, 437-455.
- KOÇAK, Mustafa:** Siyasi Partiler ve Türkiye'de Siyasi Parti Yasakları, 1. Baskı, Turhan Yayınevi, Ankara, 2002.

- LEE, In-Seon/ LEE, Hyangsook/ CHEN Yi-Hung/ CHAE, Younbyoung:** Bibliometric Analysis of Research Assessing the Use of Acupuncture for Pain Treatment Over the Past 20 Years, *Journal of Pain Research*, Sayı 13, 2020, 367-376.
- ÖZCAN, Hüseyin / YANIK, Murat:** *Siyasi Partiler Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 2. Basım, Der Yayınları, İstanbul, 2011.
- SAĞLAM, Fazıl:** *Siyasi Partiler Hukukunun Güncel Sorunları*, 1. Baskı, Seçkin, Beta Yayınları, 1999.
- SARIGÜL, Haşmet:** Türkiye’de Finansal Okuryazarlık Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt 10, Sayı 1, 2020, 153-165.
- TOPRAK, Ziya:** Türkiye’de Akademik Yazı: İntihal ve Özgünlük, *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, Cilt 34, Sayı 2, 2017, 1-12.
- TÜRK, Hikmet Sami:** *Siyasi Partiler ve Seçim Hukukunun Temel Sorunları*, 1. Baskı, Yetkin, Ankara, 2019.
- YILMAZ, Murat:** *Kütüphane ve Bilgibilimi Açısından Bibliyometrinin Önemi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dökümantasyon ve Enformasyon Bilim Dalı, 1999.
- YILMAZ, Murat:** *Bibliyometriye Eleştirel Bir Bakış*, *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, Cilt 33, Sayı 1, 2019, 43-49.